

**İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ**

ISSN 1303-7757

2009/2, Cilt: 8, Sayı: 16

**HITIT UNIVERSITY
DIVINITY FACULTY JOURNAL**

ISSN 1303-7757

2009/2, Volume: 8, Issue: 16

HİTİT ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN 1303-7757
2009/2, Cilt: 8, Sayı: 16

HİTİT UNIVERSITY
DIVINITY FACULTY JOURNAL

ISSN 1303-7757
2009/2, Volume: 8, Issue: 16

Bu dergi uluslararası

veri indeksi tarafından taranmaktadır.

Hitit Üniversitesi Adına Sahibi/ Owner on behalf of Hitit University

Prof. Dr. Serdar KILIÇKAPLAN
Rektör

Yazı İşleri Müdürü / Editor in Chief
Prof. Dr. Ferhat KOCA
Dekan / Dean

Editör / Editor
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK

Editör Yrd. / Editorial Assistants
Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Süleyman GEZER
Dr. Sefer YAVUZ

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Ferhat KOCA
Prof. Dr. Osman EĞRİ
Prof. Dr. Muhit MERT

Doç. Dr. Mehmet EVKURAN
Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK
Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Ramazan KARAMAN

Yayın Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Hacı Yunus APAYDIN	Erciyes Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hasan ONAT	Ankara Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL	Uludağ Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin PEKER	Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüsnü Ezber BODUR	Sütçü İmam Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ	Marmara Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Sadık KILIÇ	Atatürk Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Süleyman TOPRAK	Selçuk Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ	İstanbul Ü. İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Talat SAKALLI	S. Demirel Ü. İlahiyat Fakültesi

Teknik Hazırlık
H. İbrahim Şimşek

Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, bilimsel hakemli bir süreli yayın organıdır. Yılda iki sayı olarak yayımlanır. Dergide yayımlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazılar, yayıncı kuruluştan izin alınmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz.

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
Ankara, 2009

Baskı / Printing
ÖNCÜ BASIMEVİ
Kazım Karabekir Cad. Ali Kabakçı İşhanı
No: 85/2 İskitler Ankara
Tel: 0312 384 31 20

Yazışma adresi / Corresponding Address
Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dergi), ÇORUM
Tel: 0364 2346358 Fax: 0364 2346357

www.ilaf.hitit.edu.tr

Fiyatı: 10 TL

Bu Sayının Hakemleri / Referee Board of this Issue

Prof. Dr. Himmet KONUR
(Dokuz Eylül Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Mustafa ÜNVER
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Osman GÜNER
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Erkan PERŞEMBE
(Ondokuz Mayıs Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Mahmut KAVAKLIOĞLU
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Yaşar KURT
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Doç. Dr. Zafer ERGİNLİ
(Rize Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. İsmet ALTIKARDEŞ
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Kadir GÜRLER
(Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi)

Dr. Yaşar ÇOLAK
(Diyanet İşleri Başkanlığı)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Doç. Dr. Hüseyin KARAMAN

Nurettin Topçu'nun Düşünce Dünyasında Mevlânâ

"Mevlana" in The Thought of Nurettin Topcu 5-28

Yrd. Doç. Dr. Selim TÜRCAN

Kur'an'ı Anlamada Yöntem Tartışmalarının Tefsir Tarihçiliği Perspektifinden Değeri Üzerine

About Value of the Discussions on Method of the Understanding of the Qur'an in the Perspective of Tafseer Historianship 29-49

Dr. Sefer YAVUZ

Sanayi İşçilerinin Dini Yönelimleri ve Çalışma Tutumları Arasındaki İlişki (Çorum Örneği)

The Relationship Between the Religious Tendencies and Working Attitudes of the Industrial Workers (Example of Çorum City) 51-75

Dr. Yakup ÇOŞTU

Londra'da Türklere Ait Dini Organizasyonlar

Turkish Religious Organizations in London 77-100

Dr. Zişan TÜRCAN

Hadis Şerhçiliğinin Doğuşu ve Gelişimi

The Birth and Rise of Hadith Interpretativeness 101-133

Dr. Ali ARSLAN

Hadis Kaynaklarındaki Tarihe/Vâkıya Aykırı Rivayetlerin Değerlendirilmesi

Evaluation of Accounts Contrary to Historical Facts in the Hadith Sources 135-158

Franklin D. LEWIS

Çeviren: Yrd. Doç. Dr. Osman Nuri KÜÇÜK

Seyyid Burhâneddin Muhakkık-ı Tirmizî 159-176

Kitap Tanıtım ve Değerlendirmeleri / Book Reviews

Hazırlayan: Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ

Muhammed Abid el-Câbirî, *Fehmu'l-Kur'âni'l-hakîm: et-Tefsîru'l-vâdîh hasebe tertîbi'n-nüzul*, Merkezu Dirâsâti'l-Vahdeti'l-Arabiyye, (c. 1-3), Beyrut 2008-2009. 177-182

Hazırlayan: Yrd. Doç. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR

Salim Öğüt, *Dinî Hükümlerin Temellendirilmesinde Hikmet*, Hititkitap Yay., Ankara 2009, 144 s. 183-184

Hazırlayan: Dr. Elif KARA

J. William Worden, *Grief Counseling And Grief Therapy: A Handbook For The Mental Health Practitioner*, 4. Bs., Springer Publishing Company, 2008, 314s. 185-188

Hazırlayan: Dr. İclal ARSLAN

Dursun Hazer, *Hz. Peygamber (sav)'in Şairleri*, Hititkitap Yayınevi, Ankara 2008, 288 s. 189-190

Hazırlayan: Fatma BENGİ

Bekir Zakir Çoban, *Geçmişten Günümüze Papalık*, İnsan Yayınları, İstanbul 2009, 423 s. 191-192

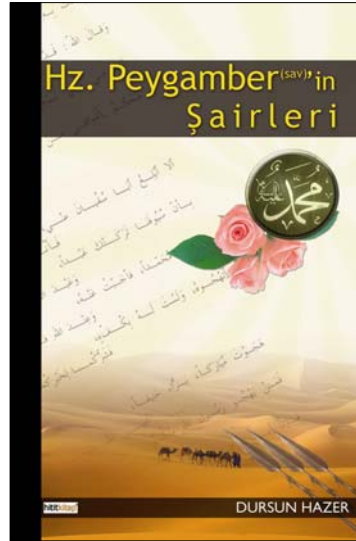
Dursun HAZER, *Hz. Peygamber (sav)'in Şairleri*, Hititkitap Yayınevi, Ankara 2008, 288 s.

Hazırlayan: İclal ARSLAN *

Arap Dili ve Belagatı Ana Bilim Dalı Hocalarından Dursun Hazer'in *Hz. Peygamber'in Şairleri* adlı çalışmasında genel olarak Hz. Peygamber'in şiir ve şairlere bakışı, peygamber şairleri diye anılan Hassân b. Sâbit, Ka'b b. Mâlik ve Abdullah b. Revâha'nın hayatları ve klasik Arap şiir sanatındaki yerleri üzerinde durulmaktadır.

Elimizdeki bu kitabın edebî özelliğinin yanı sıra İslâm'ın tebliğ döneminde cereyan eden bazı olayları ve hareketleri değerlendirme bakımından oldukça önemli olan böyle bir konuyu içermesi gerçekten takdire şayandır. Ayrıca kitapta örnek olarak seçilen şiirlerin Arapça asılları ve çevirilerinin şiir düzeninde karşılıklı olarak verilmesi bu esere mahsus dikkate değer bir başka husus olarak zikredilmelidir. Dahası kitabın teknik düzenlemesi (yazı karakteri, sayfa düzeni vs.), kağıt seçimi ve baskı kalitesinin özellikleri açısından değerlendirdiğimizde yazımından basımına kadar ciddi bir özenle hazırlandığını ifade edebiliriz.

Kitap, bir giriş (ss. 13-44) ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında "Cahilî Kavramı", "Muhadram", "Kur'ân-ı Kerim'in Şiire Karşı Tutumu", "Hz. Peygamber ve Şiire Karşı Tutumu", "Erken İslâmî Dönemin Sanat Seviyesi", "Hz. Peygamber'in Şairleri", "Şairlerin Öldürülmesi", "Öldürülen ve Affedilen Şairler" adlı alt başlıkları ile "Erken İslâmî Dönem Şiiri"ne bir açılım kazandı-

* Dr., Hitit Ü. İlahiyat Fakültesi

rılmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Girişten sonraki üç bölüm Hz. Peygamber'in şairleri olarak anılan Hassân b. Sabit, Ka'b b. Mâlik ve Abdullah b. Revâha başlıklarını taşımaktadır. Bu bölümlerde genel olara adı geçen üç şairinin hayatı, İslâm'a hizmetleri, bu uğurda söyledikleri şiirleri ve şiirlerinin sanat seviyeleri ele alınmaktadır. Kitapta seçilen şiir örnekleri sözü edilen şairlerin divanlarındaki tüm şiirleri içermemekle birlikte önemli bir kısmının değerlendirildiği görülmektedir. Kitabın ana temasını oluşturan şairlerin ele alınışı Hassân b. Sâbit, Ka'b b. Mâlik ve Abdullah b. Revâha sırasıyla yapılmıştır.

Hassân b. Sâbit'in ele alındığı bölüm (ss. 45-176) üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölümde hayatı, hayatında önemli durak noktaları ve kişiliği üzerinde durulmaktadır. İkinci kısımda, onu İslâm şairi olmaya doğru götüren olaylar zikredilmektedir. Şiirinin değerlendirildiği kısımda şairliği, şiirinin yapısı ve bu yapının örneklerle irdelenmesine yer verilmiştir. Kasidesinin yapısı, İslâmî dönemde nazmetmiş olup Cahilî kültür mirasını işlediği, Ebû Sufyan b. el-Hâris b. Abdulmuttalib'e cevap mahiyeti taşıyan kasidesi üzerinde gösterilmektedir. Kasidesi, nazım ve estetik yapısı, anlam yapısı ile ele alınmıştır. Üçüncü kısım, şiirinde işlenen belli başlı konulara ayrılmıştır. Onun şiir türlerinden fahr, hiciv ve nakiza, medih, mersiye gibi şiir türleri ve bu türlerde işlenen anlamlar üzerinde durularak Hassân b. Sâbit'in şiirinin tarihî önemine dikkat çekilmektedir. İslâm şairi olması sebebiyle şiirinde ele aldığı dinî temalar, bunun kaynakları örneklerle gösterilerek şiirlerinde hikmet içeren örnekler zikredilmektedir.

Kitabın diğer iki bölümünde de birinci bölümdeki metotla Ka'b b. Mâlik (ss. 177-260) ve Abdullah b. Revâha'nın (ss. 261-280) hayatları, mücadeleleri, şiirleri ve şiirlerinin özellikleri ele alınmaktadır.

Şiirin Arap toplumundaki yeri, erken İslâmî dönem şiirinin belli başlı özellikleri, şiirin İslâm'ın yayılması aşamasında oynadığı rol bu üç şairin şiirlerinden alınan örneklerle açıklanmaktadır. Buraya kadar içeriğini tanıtmağa çalıştığımız bu kitap Türkçemizde sözü edilen hususları kapsayan bu çapta ilk eser olma özelliğini taşımaktadır.